

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง

การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต

สมัยที่ ๕๕ ปีการศึกษา ๒๕๕๕

ข้อ ๑. คำถาม ธนาคารกรุงโซไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ มอบอำนาจให้นายสังคโลก ฟ้องบังคับจำนองบริษัทศรีสัชชาลัย จำกัด จำเลย เรียกหนี้ที่ค้างชำระสามรายการคือหนี้ตามสัญญากู้ยืม ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้ตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หนี้ตามสัญญาขายลดตั๋วสัญญาใช้เงิน ๑๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมจำนวน ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย โดยจำเลยนำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ทั้งสามรายการ รวมกันชั้นตรวจคำฟ้อง ศาลชั้นต้นพบว่าโจทก์มิได้แนบหนังสือมอบอำนาจมาพร้อมคำฟ้อง และเห็นว่าหนี้ที่เรียกร้องแต่ละรายการนั้น จะต้องเสียค่าขึ้นศาล รายการละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท แต่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลมาเพียง ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการไม่ถูกต้อง จึงมีคำสั่งให้โจทก์ส่งหนังสือมอบอำนาจและนำค่าขึ้นศาลที่ขาด จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท มาชำระภายใน ๑๕ วัน โจทก์ไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลา และเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลจึงมีคำสั่งไม่รับฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณา

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่าคำสั่งของศาลชั้นต้นทั้งสองกรณีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การที่ศาลจะมีคำสั่งไม่รับคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ วรรคสอง โดยอ้างเหตุว่าคู่ความมิได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของศาลได้จะต้องเป็นเรื่องที่ข้อกำหนดของศาลที่สั่งในชั้นตรวจคำคู่ความ นั้นเป็นข้อกำหนดที่ชอบด้วยกฎหมาย หนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดี

ไม่มีกฎหมายบังคับว่าเป็นเอกสารที่โจทก์ต้องแนบมาพร้อมกับคำฟ้อง ศาลจึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งให้โจทก์แนบมาพร้อมกับคำฟ้องได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๒/๒๕๓๕) ส่วนเรื่องค่าขึ้นศาลนั้น แม้หน้าที่โจทก์ฟ้องจะมีสามรายการ แต่คดีนี้เป็นคดีที่โจทก์ฟ้องบังคับจำนอง ซึ่งจำเลยนำที่ดินมาจดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ทั้งสามรายการนั้นรวมกัน มูลหนี้ทั้งหมดจึงเกี่ยวข้งกัน พอที่จะรวมพิจารณาเข้าด้วยกันได้ โจทก์จึงนำหนี้ทั้งหมดมารวมกันเป็นจำนวนทุนทรัพย์ที่เรียกร้องฟ้องมาเป็นคดีเดียวกันได้ โจทก์ชำระค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นเป็นเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ข้อ (๑) ก. จึงชอบแล้ว การที่ศาลชั้นต้นสั่งให้โจทก์เสียค่าขึ้นศาลเพิ่มโดยแยกเป็นมูลหนี้แต่ละรายการ รวมเป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการเรียกเก็บค่าขึ้นศาลเกินกว่าที่จะต้องเสีย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๐๓๙/๒๕๔๓ (ประชุมใหญ่)) เงื่อนไขที่ศาลชั้นต้นกำหนดทั้งสองกรณี จึงเป็นเงื่อนไขที่ไม่ชอบ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๒. คำถาม โจทก์ฟ้องพร้อมยื่นคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ไต่สวนคำร้อง ส่วนคำฟ้องให้รอไว้สั่งเมื่อไต่สวนคำร้องขออนาถเสร็จแล้ว ในระหว่างไต่สวนอนาถ โจทก์จำเลยตกลงกันได้ว่าจำเลยยอมผ่อนชำระเงินตามฟ้องให้โจทก์ โดยแบ่งชำระเป็นงวด ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอมและออกคำบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามยอม ต่อมาจำเลยผิดนัดไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าว ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีตามคำขอของโจทก์และโจทก์นำยึดที่ดินของจำเลย จำเลยยื่นคำร้องว่า ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาตามยอมไปโดยไม่ชอบ การบังคับคดีจึงไม่ชอบด้วย ขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึด ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่าคำพิพากษาตามยอมและคำสั่งของศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การที่ศาลจะมีคำพิพากษาตามที่อยู่ความประนีประนอมยอมความกันในศาลได้ ศาลจะต้องมีคำสั่งรับคำฟ้องคดีนั้นแล้ว

กรณีนี้โจทก์ฟ้องพร้อมยื่นคำร้องขอดำเนินคดีอย่างคนคนนาทาศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ไต่สวนคำร้อง ส่วนคำฟ้องรอไว้สั่งเมื่อไต่สวนคำร้องของอนาถาเสร็จแล้ว ระหว่างไต่สวนโจทก์จำเลยตกลงกันได้และศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาตามยอมโดยศาลชั้นต้นยังไม่ได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องโจทก์ก่อน เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ อันเป็นกรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในข้อที่มุ่งหมายจะยังให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรมตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ บัญญัติไว้ ดังนั้นการที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษตามยอมดังกล่าวจึงไม่ชอบการบังคับคดีตามคำพิพากษานั้น จึงเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบไปด้วยคำพิพากษตามยอมและคำสั่งยกคำร้อง ของศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๙๔/๒๕๔๓)

ข้อ ๓. คำถาม นายไต้เป็นโจทก์ฟ้องนายเหนื่อเป็นจำเลยว่า นายเหนื่อขับรถยนต์โดยประมาทชนรถยนต์ของนายไต้เสียหายขอให้บังคับนายเหนื่อใช้ค่าเสียหาย นายเหนื่อยื่นคำให้การและฟ้องแย้งว่า เหตุตามฟ้องเกิดจากความประมาทของนายไต้และทำให้รถยนต์ของนายเหนื่อเสียหาย ขอให้ยกฟ้องและให้บังคับนายไต้ใช้ค่าเสียหายตามฟ้องแย้ง ถึงวันนัดสืบพยานโจทก์ นายไต้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องว่าไม่ประสงค์ดำเนินคดีต่อไป นายเหนื่อยื่นคำคัดค้านว่า นายเหนื่อได้ฟ้องแย้งไว้ไม่ควรอนุญาต ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้นายไต้ถอนฟ้องและจำหน่ายคดีทั้งหมดรวมทั้งฟ้องแย้งด้วย โดยให้นายเหนื่อไปฟ้องเป็นคดีใหม่ นายเหนื่ออุทธรณ์ว่าคำสั่งศาลที่ให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งไม่ถูกต้อง ขอให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีตามฟ้องแย้งของนายเหนื่อต่อไป

ดังนี้ ให้นวินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของนายเหนื่อฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม บัญญัติว่า “จำเลยจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ แต่ถ้าฟ้องแย้งนั้นเป็นเรื่องอื่น ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมแล้ว ให้ศาลสั่งให้จำเลยฟ้องเป็นคดีต่างหาก” บทบัญญัติ ดังกล่าวให้อำนาจจำเลยฟ้องโจทก์มาในคำให้การได้

ถ้าคำฟ้องแย้งเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม ฉะนั้นเมื่อนายเหนือฟ้องแย้งเข้ามาในคำให้การ นายใต้ซึ่งเป็นโจทก์ก็คือจำเลยในฟ้องแย้ง คดีตามฟ้องแย้งจึงมีคู่ความครบถ้วนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ การที่ศาลอนุญาตให้นายใต้ถอนฟ้องก็คงมีผลเฉพาะคดีของนายใต้ว่าไม่มีฟ้องเดิมที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปเท่านั้น หากมีผลให้ฟ้องแย้งของนายเหนือตกไปด้วยไม่ การที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีทั้งหมดรวมทั้งฟ้องแย้งด้วย โดยให้นายเหนือไปฟ้องเป็นคดีใหม่จึงไม่ถูกต้อง ชอบที่ศาลจะต้องดำเนินการพิจารณาคดีตามฟ้องแย้งของนายเหนือต่อไป อุทธรณ์ของนายเหนือฟังขึ้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๐๙/๒๕๔๓)

ข้อ ๔. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า จำเลยทั้งสองปลูกสร้างโรงเรือนรुकกล้าที่ดิน มีกรรมสิทธิ์ของโจทก์โดยไม่สุจริต ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองรื้อถอนโรงเรือนออกไปจากที่ดินของโจทก์ จำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์ได้มีคำขอให้ศาลชั้นต้น พิพากษาชี้ขาดให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัด ส่วนจำเลยที่ ๒ ให้การว่าจำเลยที่ ๒ ปลูกสร้างโรงเรือนในที่ดินพิพาทซึ่งจำเลยที่ ๒ มีกรรมสิทธิ์ร่วมกับจำเลยที่ ๑ มิได้รุกร้าที่ดินของโจทก์ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโจทก์ ในวันนัดสืบพยานโจทก์นัดแรกโจทก์และจำเลยทั้งสองซึ่งทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล ศาลชั้นต้นเห็นว่าคู่ความทั้งสองฝ่ายขาดนัดพิจารณาจึงให้จำหน่ายคดี เสียจากสารบบความ

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่าคำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นในกรณีของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ กรณีจำเลยที่ ๑ การที่โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองรื้อถอนโรงเรือนรุกร้าที่ดินมีกรรมสิทธิ์ของโจทก์ ถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การและโจทก์มีคำขอให้ศาลพิพากษาชี้ขาดให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๘ วรรคหนึ่งแล้ว ศาลจะต้องสืบพยานหลักฐานของโจทก์ไปฝ่ายเดียวตามมาตรา ๑๙๘ ทวิ วรรคสอง และ

ในการสืบพยานดังกล่าว ถ้าจำเลยที่ ๑ ซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การไม่มาศาลในวันสืบพยานก็มีให้ถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาตามมาตรา ๑๙๘ ทวิ วรรคสี่ ส่วนโจทก์ถ้าไม่นำพยานหลักฐาน มาสืบให้ถือว่าคดีของโจทก์ไม่มีมูลและให้ศาลยกฟ้องของโจทก์ตามมาตรา ๑๙๘ ทวิ วรรคท้าย กรณีนี้เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ ถือว่าโจทก์ไม่นำพยานหลักฐานมาสืบภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลต้องยกฟ้องของโจทก์ สำหรับจำเลยที่ ๑ จะถือว่าโจทก์และจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาไม่ได้ ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติเรื่องคู่ความขาดนัดพิจารณาตามมาตรา ๒๐๐ ต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙๘ ทวิ ที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าโจทก์และจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาและมีคำสั่ง จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับจำเลยที่ ๒ ซึ่งยื่นคำให้การแต่ขาดนัดพิจารณา ศาลต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาตามบทบัญญัติในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการขาดนัดพิจารณา โดยถือว่าทั้งโจทก์และจำเลยที่ ๒ ขาดนัดพิจารณาตามมาตรา ๒๐๐ และ ๒๐๑ ศาลต้องมีคำสั่งจำหน่ายคดีระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ เสียจากสารบบความตาม มาตรา ๒๐๑ ที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าโจทก์และจำเลยที่ ๒ ขาดนัดพิจารณาและมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ข้อ ๕. คำถาม ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นายวิเทพชำระหนี้เงินกู้จำนวน ๔๕,๐๐๐ บาทให้แก่นายวิฑูรพร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย นายวิเทพอุทธรณ์คำพิพากษาพร้อมกับยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ผู้พิพากษาดังกล่าวไม่รับรองให้อุทธรณ์ ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าผู้พิพากษาไม่รับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงจึงไม่รับอุทธรณ์ ต่อมาวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์คำพิพากษา นายวิเทพยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้ส่งสำนวนไปให้อธิบดีผู้พิพากษามาคนผู้มิอำนาจซึ่งมิได้เป็นองค์คณะในคำสั่งไม่รับอุทธรณ์อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง อธิบดีผู้พิพากษามาคน

มีคำสั่งว่านายวิเทพยื่นคำร้องขอให้อนุญาตเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ คำพิพากษา จึงไม่อนุญาตให้อุทธรณ์ ให้ยกคำร้อง

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า

(ก) คำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) นายวิเทพมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่

ธงคำตอบ กรณีตามปัญหาจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ห้ามมิให้นายวิเทพอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงเว้นแต่ ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง เมื่อนายวิเทพยื่น อุทธรณ์พร้อมกับยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นรับรองให้อุทธรณ์ ในข้อเท็จจริง แต่ผู้พิพากษาดังกล่าวไม่รับรองให้อุทธรณ์และศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ไม่รับอุทธรณ์ นายวิเทพยอมมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นเพื่อขอให้ส่งสำนวน ไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ผู้มีอำนาจ ซึ่งมีได้เป็นองค์คณะในคำสั่งไม่รับ อุทธรณ์อนุญาตให้อุทธรณ์ในปัญหา ข้อเท็จจริงได้ภายในกำหนด ๗ วัน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๒๓๐ วรรคสาม เมื่อนายวิเทพ ยื่นคำร้องในกำหนด ดังกล่าวแล้ว แม้จะพ้นกำหนดระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษา คำร้องของ นายวิเทพจึงชอบด้วยมาตรา ๒๓๐ วรรคสาม ดังกล่าว

(ก) การที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของนายวิเทพโดย อ้างเหตุว่านายวิเทพยื่นคำร้องขอให้อนุญาต เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ คำพิพากษา จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) การที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้อุทธรณ์และให้ยก คำร้อง โดยอ้างเหตุว่านายวิเทพยื่นคำร้องขอให้อนุญาตเมื่อพ้นกำหนดระยะ ระยะเวลาอุทธรณ์คำพิพากษานั้น ถือว่าอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นไม่ได้พิจารณาสั่ง คำร้องของนายวิเทพโดยให้ยื่นตามหรือกลับคำสั่งศาลชั้นต้นตามมาตรา ๒๓๐ วรรคสาม คำสั่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นไม่ถึงที่สุด นายวิเทพมีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นได้

(เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๗๘๐/๒๕๔๐, คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๘๘๑/๒๕๔๐)

ข้อ ๖. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยเปิดทาง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของโจทก์ โจทก์อุทธรณ์คำสั่ง ศาลชั้นต้นได้ส่งสำนวนความไปยังศาลอุทธรณ์แล้ว โจทก์ยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษาต่อศาลอุทธรณ์ ขอให้จำเลยเปิดทางพิพาทตามฟ้อง ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้จำเลยเปิดทางในระหว่างอุทธรณ์

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่าคำสั่งให้จำเลยเปิดทางของศาลอุทธรณ์ชอบหรือไม่

ธงคำตอบ กรณีตามปัญหาโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยเปิดทาง โจทก์ชอบที่จะยื่นต่อศาลพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา ซึ่งคำขอฝ่ายเดียว ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เปิดทางพิพาทตามฟ้องเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหาย ที่โจทก์อาจได้รับในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ วรรคหนึ่ง (๒) แต่เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของโจทก์ แม้โจทก์จะอุทธรณ์คำสั่ง ดังกล่าว ถ้าศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้รับคำฟ้องของโจทก์ คดีก็ต้องกลับไปสู่ ศาลชั้นต้นที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราว ก่อนพิพากษาต่อศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์สั่งให้จำเลยเปิดทางในระหว่างอุทธรณ์ตามคำขอของโจทก์ ยังเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะในชั้นนี้ศาลอุทธรณ์ยังไม่อาจสั่งหรือพิพากษาให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ได้ ฉะนั้น การที่ ศาลอุทธรณ์สั่งคุ้มครองชั่วคราวให้โจทก์ในกรณีนี้จึงไม่ชอบ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๕/๒๕๒๖)

ข้อ ๗. คำถาม ในการบังคับคดีขายทอดตลาดที่ดินรายหนึ่ง นายจอมเป็นผู้ซื้อได้ในราคา ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หลังจากนั้น ๕ วัน นายใจผู้เข้าสู้อราคาคนหนึ่งยื่นคำร้องต่อศาลขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด อ้างเหตุว่า

(ก) การขายทอดตลาดเป็นไปโดยมิชอบ กล่าวคือ เจ้าพนักงานบังคับคดี ด่วนเคาะไม้ขายโดยไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้มีอำนาจตามเงื่อนไขที่แจ้งแก่ผู้เข้าสู่อuction ทำให้ผู้ร้องไม่มีโอกาสเสนอราคาเพิ่มสูงขึ้น ที่ดินแปลงดังกล่าวมีราคาประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท หากไม่ด่วนเคาะไม้ขายจะขายได้ราคาสูงกว่านี้อย่างแน่นอน

(ข) ราคาที่ขายได้เป็นราคาต่ำเกินสมควร ซึ่งเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉล ระหว่างผู้เข้าสู่อuctionรายอื่น

นายจอมได้รับสำเนาคำร้องแล้ว ยืนยันคำคัดค้านว่า นายใจไม่มีสิทธิยื่นคำร้อง ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาด และเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายชอบแล้ว ราคาที่ขายได้ก็สูงพอสมควร จึงไม่มีเหตุเพิกถอนการขายทอดตลาด ขอให้ยกคำร้อง

ดังนี้ ให้อธิบดีชี้ว่า นายใจเป็นผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดตาม (ก) และ (ข) ได้หรือไม่

ธงคำตอบ (ก) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๐ เป็นเพียงบทบัญญัติที่ให้ถือว่าบุคคลตามที่ระบุไว้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในวิธีบังคับคดีเท่านั้น มิได้หมายความว่าบุคคลอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๘๐ แล้วจะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีไม่ได้ การที่นายใจผู้ร้องอ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดโดยมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่แจ้งแก่ผู้เข้าสู่อuction มีผลทำให้ผู้ร้องไม่มีโอกาสเสนอราคาเพิ่มสูงขึ้น เป็นการอ้างว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งลักษณะการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและเป็นเหตุโดยตรงให้นายใจต้องเสียหายโดยการฝ่าฝืนนั้น นายใจจึงเป็นบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี ซึ่งต้องเสียหายโดยการฝ่าฝืนนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๖ วรรคสอง และมีสิทธิยกข้ออ้าง ข้อนี้ขึ้นเป็นเหตุขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดได้

(ข) ส่วนข้ออ้างของนายใจที่ว่า ราคาที่ขายได้เป็นราคาต่ำเกินสมควร ซึ่งเกิดจากการคบคิดกันฉ้อฉลระหว่างผู้เข้าสู่อuctionนั้น ข้อโต้แย้งว่าราคาทรัพย์สินที่ขายทอดตลาดต่ำเกินไปหรือไม่นั้น เป็นข้อโต้แย้งหรือส่วนได้เสีย

ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๐ โดยตรง ไม่เกี่ยวกับ นายใจผู้ร้องซึ่งเป็นเพียงผู้เข้าสู่ราคาแต่อย่างใด นายใจจึงไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีสิทธิยกขึ้นกล่าวอ้างได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๒๗/๒๕๔๓ (ประชุมใหญ่))

ข้อ ๘. คำถาม คดีพื้นฟูกิจการเรื่องหนึ่ง ในการพิจารณาตั้งผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ผู้ร้องขอเสนอนายเขียวเป็นผู้ทำแผน ส่วนลูกหนี้ เสนอนายชาญเป็นผู้ทำแผน ศาลล้มละลายกลางพิจารณาแล้ว เห็นว่านายชาญ ที่ลูกหนี้เสนอมีคุณสมบัติสมควรเป็นผู้ทำแผน จึงมีคำสั่งตั้งนายชาญเป็นผู้ทำแผน

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๘๐/๑๗ บัญญัติให้ศาลมีคำสั่งตั้งบุคคลที่ผู้ร้องขอเสนอเป็นผู้ทำแผนได้ถ้าลูกหนี้หรือเจ้าหน้าที่ผู้คัดค้าน ไม่ได้เสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วย แต่ถ้าลูกหนี้หรือเจ้าหน้าที่ผู้คัดค้านเสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วยแล้ว ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่โดยเร็วที่สุดเพื่อพิจารณาเลือกว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้ทำแผน ถ้าที่ประชุมมีมติเลือกผู้ทำแผนได้และศาลเห็นชอบด้วย จึงให้ศาลตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำแผน กรณีตามปัญหาเจ้าหน้าที่ผู้ร้องขอเสนอ นายเขียวเป็นผู้ทำแผน โดยลูกหนี้เสนอนายชาญเป็นผู้ทำแผน เช่นนี้ศาลจะมีคำสั่งตั้งนายเขียวหรือนายชาญเป็นผู้ทำแผนแทนที่ไม่ได้ แต่ศาลจะต้องมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหน้าที่โดยเร็วที่สุด เพื่อพิจารณาเลือกว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้ทำแผนก่อน

ดังนั้นคำสั่งของศาลที่ตั้งนายชาญเป็นผู้ทำแผนโดยมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๙. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกับพวกสมคบกันทุจริตฉ้อโกง นำเครื่องเพชรปลอมมาขายให้โจทก์ในราคา ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่ความจริง

แล้ว มีราคาไม่ถึง ๕๐,๐๐๐ บาท ขอศาลพิพากษาให้จำเลยคืนเงินจำนวน ๔,๙๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า จำเลยเคยถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายและจำเลยได้ ชำระหนี้เต็มจำนวนตามคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ ทุกรายจนศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายแล้ว หนี้ตามฟ้องเกิดขึ้นก่อนวันที่ ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และโจทก์ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ จำเลยจึง หลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าว ขอให้ยกฟ้อง ในวันนัดพร้อม ศาลชั้นต้นสอบโจทก์ และจำเลยแล้ว ต่างยอมรับว่าข้อเท็จจริง ตรงตามฟ้องและคำให้การ ศาลจึงมี คำสั่งให้งดสืบพยาน แล้วมีคำพิพากษาว่า หนี้ตามฟ้องเกิดขึ้นโดยความทุจริต ฉ้อโกงของจำเลย แม้โจทก์จะไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายก็ตาม จำเลยย่อมไม่หลุดพ้นจากหนี้ดังกล่าว จึงให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยตาม ฟ้องแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

ดังนั้น ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาศาลชั้นต้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การที่ศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายเพราะจำเลย ได้ชำระหนี้เต็มจำนวนตามคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ทุกรายนั้น เป็นคำสั่ง ยกเลิกการ ล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๓๕ (๓) อันเป็นผลให้ลูกหนี้หรือจำเลยหลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวง ส่วนหนี้ ที่เกิดขึ้นโดยความทุจริตฉ้อโกงของจำเลยนั้น จำเลยจะยังคงต้องรับผิดชอบแต่ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายตามมาตรา ๗๗ (๒) เท่านั้น กรณี ไม่อาจนำมาตรา ๗๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเรื่องผลของการปลดจากล้มละลายมาใช้ บังคับกับคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตามมาตรา ๑๓๕ (๓) ได้ จำเลยจึงไม่ต้อง รับผิดชอบต่อโจทก์ตามฟ้องอีก

ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ย แก่โจทก์ตามฟ้อง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖/ ๒๕๔๐)

ข้อ ๑๐. คำถาม พนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดเลย ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลย

ได้จ่ายสำนวนให้แก่นายเทพและนายธรรม ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเลยเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี ระหว่างพิจารณาสืบพยานโจทก์ นายเทพลาออกจากราชการ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยจึงมอบหมายให้นายตุล ผู้พิพากษาศาลจังหวัดเลยอีกคนหนึ่งเป็นองค์คณะกับนายธรรมพิจารณาคดีนี้ ต่อมาจนเสร็จการพิจารณา แต่นายธรรมถึงแก่ความตายก่อนปรึกษาคดีเพื่อทำคำพิพากษา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลย จึงมอบหมายให้นายชัย ผู้พิพากษาอาวุโสศาลจังหวัดเลย ร่วมเป็นองค์คณะปรึกษาคดีกับนายตุลเพื่อทำคำพิพากษา

ดังนี้ ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งมอบหมายขององค์คณะของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่

ธงคำตอบ การที่นายเทพผู้พิพากษาลาออกจากราชการเป็นการพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๐ เมื่อเกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดี ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจจะนั่งพิจารณาคดีต่อไปได้ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยมีอำนาจมอบหมายให้นายตุลผู้พิพากษาศาลจังหวัดเลย อีกคนหนึ่งเป็นองค์คณะกับนายธรรมนั่งพิจารณาคดีต่อไปได้ คำสั่งมอบหมายของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยจึงชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๘ (๓) แล้ว

ส่วนการที่นายธรรมผู้พิพากษาถึงแก่ความตายหลังคดีเสร็จการพิจารณา แต่ก่อนปรึกษาคดีเพื่อทำคำพิพากษานั้นเป็นการพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจก้าวล่วงได้ตามมาตรา ๓๐ แต่เมื่อเกิดขึ้นในระหว่างการทำคำพิพากษา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยหรือผู้ทำการแทนเท่านั้นที่มีอำนาจ ลงลายมือชื่อทำคำพิพากษาหลังจากได้ตรวจสำนวนคดีนั้นแล้ว ผู้พิพากษาหัวหน้า ศาลจังหวัดเลยจะมอบหมายให้ผู้พิพากษาอื่นเป็นองค์คณะทำคำพิพากษาคดีนี้ไม่ได้ คำสั่งมอบหมายให้นายชัยผู้พิพากษาอาวุโส ร่วมเป็นองค์คณะปรึกษาคดีกับนายตุล เพื่อทำคำพิพากษา จึงไม่ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๘ (๓)